

رویکرد هوش متعادل

محمود سلطانی

www.ketab.ir

ویراست دوم

رویکرد هوش متعادل

سرشناسه: سلطانی، محمود، ۱۳۷۳ -
عنوان و نام پدیدآور: رویکرد هوش متعادل / محمود سلطانی
وضعیت ویراست: ویراست ۲.
مشخصات نشر: تهران: نسل روشن، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: ۲۷۷ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۲۳-۰۳۹-۴
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: چاپ هیئت تأسیس ۱۴۰۲
موضوع: استعداد در کودکان - پرورش
Ability in children -- Development
کودکان -- سرپرستی -- جنبه‌های روان‌شناسی
Child rearing -- Psychological aspects
هوش - Intellekt - هوش‌های چندگانه
Multiple intelligences
رده بندی کنگره: BF۷۲۳
رده بندی دیویی: ۱۵۳/۹
شماره کتابشناسی ملی: ۸۸۷۹۰۷۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

نویسنده: محمود سلطانی

ناشر: نسل روشن

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۱

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۷۸,۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۲۳-۰۳۹-۴

نشانی: تهران - خیابان انقلاب - خیابان دانشگاه - خیابان

شهید نظری - پلاک ۶۱ طبقه چهارم واحد ۴۴ B

تلفن تماس: ۰۲۱-۶۶۹۵۳۱۲۶

www.nasleroshan.com

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است

فهرست مطالب

۱۱	 شگفتار
۱۸	 هوش جسمی
۲۰	 نیازهای جسمی
۲۳	 ۱. تغذیه متعادل
۲۴	 برنامه‌ریزی غذایی
۲۸	 ارتباط صلح و تعادل با تغذیه
۳۰	 بازی با مواد غذایی
۳۱	 دست‌ورزی با مواد غذایی
۳۳	 ۲. تنفس
۳۴	 ۳. حرکت
۳۷	 ۴. نظافت
۳۸	 ۵. استراحت
۴۱	 هوش معنوی
۴۲	 روح و روان
۴۳	 غریزه و فطرت
۴۵	 درک منشأ
۴۶	 وجود و عدم
۴۷	 قانون و قرارداد
۴۸	 حقیقت و واقعیت
۵۰	 حقیقت و واقعیت در کودکان
۵۱	 نیازهای معنوی

۱. امنیت..... ۱

ایمان و باور..... ۳

۲. توجه..... ۵

توجه بیرونی و درونی..... ۶

تعادل در توجه..... ۷

تأثیر سرعت در توجه..... ۱

تأثیر اطلاعات بر توجه..... ۲

۳. زیبایی..... ۳

زیبایی درون و بیرون..... ۴

۴. شادی..... ۷

شادی در کودکان..... ۱

۵. امید..... ۰

اقتدار و خشونت..... ۱

امید و کودک..... ۳

۳. هوش هیجانی..... ۵

احساسات چه چیزهایی نیستند؟..... ۱

برخوردهای اشتباه با احساسات..... ۰

مهارت‌های روبه‌روشدن با احساسات..... ۱

۱. مهارت شناخت احساسات..... ۰

شادی..... ۰

ترس و اضطراب..... ۰

خشم..... ۰

غم..... ۰

۲. مهارت بیان احساسات..... ۰

۳. مهارت استفاده از احساسات..... ۰

۹۶.....	تبدیل احساسات
۹۷.....	۴. مهارت عبور از احساسات
۹۹.....	ذکر و ورد
۱۰۲.....	ماندن در احساس
۱۰۳.....	تفاوت احساس و حال
۱۰۴.....	تحلیل رفتار متقابل در عبور از احساس
۱۰۷.....	تغییر رفتار
۱۱۱.....	احساسات کودکان
۱۱۱.....	روبه‌رو شدن با احساسات کودکان
۱۱۱.....	عبور از غم
۱۱۵.....	عبور از خشم
۱۱۷.....	عبور از ترس
۱۱۸.....	نکاتی در رابطه با درک احساس کودکان
۱۲۱.....	۴. هوش شناختی
۱۲۲.....	رابطه‌ی چهار هوش پایه
۱۲۳.....	ویژگی‌های هوش شناختی
۱۲۵.....	عوامل مؤثر بر هوش شناختی
۱۲۶.....	استعداد
۱۳۰.....	مراحل رشد شناختی
۱۳۰.....	۱. تولد تا دوسالگی: حسی - حرکتی
۱۳۲.....	۲. دو تا شش‌سالگی: ادراکی - حرکتی
۱۳۶.....	۳. شش تا دوازده‌سالگی: شناختی - حرکتی
۱۳۹.....	۴. دوازده تا هجده‌سالگی: درک انتزاعی
۱۴۰.....	اهمیت دوره‌ی درک انتزاعی

۱۴۳	 اهمیت حرکت
۱۴۴	 موانع رشد هوش شناختی
۱۴۸	 ذهن فعال و ذهن منفعل
۱۵۲	 فکر و تفکر
۱۵۳	 واکنش در مقابل مسائل زندگی
۱۵۶	 رابطه‌ی هوش هیجانی و هوش شناختی
۱۵۸	 وضعیت احساس و شناخت در کودکان
۱۶۲	 ۵. هوش خلاق
۱۶۲	 تعریف خلاقیت
۱۶۴	 نظریه‌ی رشد شخصیت اریکسون
۱۶۸	 ۱. تولد تا یک سالگی: امنیت و اعتماد در برابر بی‌اعتمادی
۱۷۰	 اعتماد و اطمینان
۱۷۱	 ۲. یک تا سه سالگی: خودباوری در برابر شک
۱۷۳	 ۳. سه تا شش سالگی: ابتکار در برابر احساس گناه
۱۷۶	 عوامل مؤثر بر خلاقیت
۱۷۶	 بازی
۱۷۷	 رفتار والدین
۱۷۹	 تقویت هوش خلاق
۱۸۲	 موانع رشد هوش خلاق
۱۸۵	 ارتباط هوش شناختی و هوش خلاق
۱۸۷	 ارتباط هوش‌های معنوی، شناختی و خلاق
۱۹۱	 ۶. هوش اقتصادی
۱۹۲	 اقتصاد خانواده

۱۹۲	درآمد
۱۹۴	هزینه
۱۹۵	ارتباط درآمد و هزینه
۱۹۷	پس انداز
۱۹۹	قرض
۲۰۰	تعامل هوش اقتصادی با سایر هوش ها
۲۰۲	نیاز و خواسته
۲۰۴	آسایش و رفاه
۲۰۷	تأثیر هوش خلاق، شناختی و معنوی در رشد هوش اقتصادی
۲۰۸	پایه گذاری هوش اقتصادی در کودکان
۲۱۱	۱. هوش جنسی
۲۱۱	تعریف جنس و جنسیت
۲۱۳	گریزه و فطرت جنسی
۲۱۵	عوامل مؤثر در شکل گیری هوش جنسی
۲۱۶	۱. رفتار مادر حین شستشوی کودک
۲۱۷	۲. ترس از اندام تناسلی
۲۱۷	۳. عیب بودن اندام تناسلی
۲۱۸	۴. الگوی رفتار
۲۲۲	۵. پوشش کودک و والدین
۲۲۲	پوشش کودک
۲۲۴	پوشش دخترانه و پسرانه
۲۲۷	پوشش والدین
۲۲۸	۶. حضور فعال والد هم جنس
۲۲۹	۷. بازی و اسباب بازی

پیشگفتار

سه آرزوی بزرگ ما والدین برای فرزندانمان، سلامتی، موفقیت و خوشبختی است و در این راه از هیچ تلاش و کوششی مضایقه نداریم. همه‌ی تلاشمان اعم از صرف هزینه‌های مالی، وقت، کلاس‌ها، آموزش‌ها و حتی گاهی خشونت‌ها، همه و همه برای پرورش کودکان سالم، موفق و خوشبخت است؛ اما در واقعیت این آرزوها محقق نشده یا کمتر محقق می‌شوند.

ما کمتر موفق می‌شویم به سلامت جسم و روان کودکانمان کمک کنیم، زیرا معمولاً روش مشخصی برای فرزندپروری نداریم، چراکه در مرحله‌ی گذار از جامعه‌ی قدیم به جامعه‌ی جدید و مدرن، از یک سو روش گذشتگان را کنار گذاشته‌ایم و از سوی دیگر نتوانسته‌ایم روش‌های مدرن را به‌طور صحیح منتقل و یک روش فرزندپروری مشخص ابداع کنیم؛ به عبارت دیگر برای تعلیم و تربیت فرزندانمان یک رویکرد مشخص نداریم.

رویکرد، به معنی الگو و روش تعلیم و تربیت یا آموزش و پرورش بر پایه‌ی نظریه‌های روان‌شناسی است. زمانی که بخش اعظمی از دنیا در کوران مشکلات و مصائبی قرار داشت که دامن آن‌ها را گرفته بود، دنیای غرب در زمینه‌ی روان‌شناسی به سرعت پیشرفت می‌کرد و مکاتب روان‌شناسی غربی شکل می‌گرفتند.^۱ در دانشگاه‌ها پژوهش و تحقیق انجام می‌شد و از بطن این تحقیقات رویکردهای آموزشی مختلفی برای

^۱ اغلب مکاتب روان‌شناسی بین جنگ جهانی اول و دوم شکل گرفتند.

آموزش و پرورش کودکان به وجود آمد؛ اما در کشور ما در یک صد سال گذشته در این زمینه کاری صورت نگرفته است و فقط سعی کرده‌ایم بدون توجه به تفاوت شرایط جامعه‌ی خود با غرب، از رویکردهای دنیای غرب الگو بگیریم و تقلید کنیم.

امروزه در دنیا رویکردهای متعددی وجود دارند. سه رویکرد مشخص در اروپا «رجیو امیلیا، مونتسوری و والدورف»^۱ است که اخیراً در کشور ما نیز اجرا می‌شوند. در آمریکا رویکرد «های اسکوپ»^۲ و در کانادا رویکرد «انتاریو»^۳ غالب است. رویکرد غالب در نظام آموزش و پرورش ما نیز رویکرد «رفتارگرایی» است و رویکردهای «شناخت‌گرایی و انسان‌گرایی» هم کم‌کم به تقلید از اروپا در حال وارد شدن است.

اکنون زمان آن است تا با استفاده از منابع معتبر علمی دنیا، به‌خصوص غرب و منابع سنتی خودمان و همچنین جمع‌آوری تجربه‌ها، یک رویکرد جدید ابداع و معرفی کنیم؛ رویکردی که متناسب با فرهنگ بومی خودمان و متکی بر دستاوردهای علمی دنیا باشد تا بتوانیم بیشتر، بهتر و سریع‌تر به اهداف خود یعنی داشتن فرزندان سالم، موفق و خوش‌بخت دسترسی داشته باشیم.

«رویکرد هوش متعادل» حاصل بیش از سی سال کار مداوم با کودک و خانواده، مطالعه و پژوهش در متون علمی روان‌شناسی و سنتی و نیز جمع‌آوری تجربه‌های دیگران است. هدف ما در «رویکرد هوش متعادل» معرفی یک رویکرد بومی است.

هر رویکرد از دو بخش بینش یعنی نگاه و روش یعنی چگونگی و عملکرد تشکیل شده است. در بینش، به چیستی و چرایی و در روش، به چگونگی پاسخ می‌دهیم. هر رویکرد در بخش بینش یا نگاه، باید حداقل به چهار سؤال جواب دهد؛ اینکه از چه منظری به کودک، انسان، زندگی و خانواده نگاه می‌کند.

^۱ Reggio Emilia, Montessori, Waldorf

^۲ High-Scope

^۳ Ontario